

FILM- OCH MEDIEPEDAGOGISK KARTLÄGGNING AV STOCKHOLMS LÄN

GENOMFÖRD PÅ UPPDRAG AV STOCKHOLMS LÄNS LANDSTINGS
KULTURFÖRVALTNING OCH FILM STOCKHOLM 2008

INNEHÅLLSFÖRTECKNING:

1. Uppdrag	3
Bakgrund	
Uppdrag	
2. Metod	4
Ursprunglig modell	
Modell som nu redovisas	
Diskussion om metoden	
3. Sammanställning av enkätsvar	7
Antal invånare i kommunerna	
Frågeformulär och resultatsammanställning	
4. Resultat av enkätsvar	10
Förskolor och skolor	
Fritidsverksamheten	
Biografer och andra visningslokaler	
Två olika framgångsfaktorer:	
• Kommunens storlek	
• Kommuner som satsar på film och medier	
5. Informationsarbete och webbpublicering	14
Kommunernas ansvar för återrapporteringen	
Kommunernas hemsidor som informationskälla	
Film Stockholms regionala filmkarta på webben	
6. Avslutande diskussion	16
Hur kan arbetet i kommunerna främjas?	
Film Stockholms roll	
Behovet av framtida regionala kartläggningar	
Bilagor	19
1. Kontaktpersoner i kommunerna	
2. Uppgiftsformulär till kommunerna	
3. Mottagare av uppgiftsformuläret	
4. Kryssenkät till kommunerna	

1. UPPDRAG

Bakgrund

Film Stockholm har under 2007, tillsammans med kulturförvaltningen i Stockholms stad, genomfört en kartläggning av de aktörer som verkar inom området rörlig bild och som riktar sig till barn och unga inom skolan och på fritiden. Resultatet av kartläggningen har sedan legat till grund för diskussioner om hur Film Stockholms resurser kan användas för att nå fler barn och unga i Stockholms stad.

Den rapport som nu genomförts av övriga kommuner i Stockholms län ger en överblick av vilken verksamhet som bedrivs och vad som saknas inom det film- och mediepedagogiska området i länet. Kartläggningen kommer att vara en utgångspunkt i de fortsatta diskussionerna om hur Film Stockholm och Stockholms läns landstings filmstöd på ett bättre sätt kan främja samarbeten, ge ett bättre resursutnyttjande och nå fler individer inom målgruppen.

Uppdrag

Uppdraget har varit att kartlägga aktörer inom rörlig bild, som arbetar med och för barn och unga, i skolan och på fritiden, inom Stockholms län. Med aktörer avses kommunal verksamhet inom skola och fritid, såväl som bibliotek, studieförbund, föreningar och fria aktörer. Med barn och unga avses åldrarna 0 – 25 år.

De verksamheter som har ingått i kartläggningen är bland andra:

- eget skapande inom rörlig bild på förskolan, skolan och på fritiden
- visningar för barn och unga inom ramarna för skolbio, samt offentliga filmvisningar
- stöd till ungas kort- och dokumentärfilmmande

Uppdraget har genomförts i samarbete med de kommunala förvaltningarna i kommunerna, för att underlätta insamlandet av uppgifterna och för att förankra arbetet i kommunerna. I varje kommun har det funnits en kontaktperson som har skött kartläggningen i den egna kommunen (se bilaga 1).

Det har också varit ett önskemål från uppdragsgivarna att uppmuntra kommunerna att redovisa de kartlagda verksamheterna på sina hemsidor, i de fall detta inte redan sker.

2. METOD

Ursprunglig modell

I uppdraget ingick att försöka hitta en modell för kartläggning som även skulle kunna fungera som modell när man framöver vill skapa sig en liknande bild av de andra konstformernas ställning och en allmän överblick av det barnkulturella läget i länet.

Modellen som arbetades fram utgick ifrån att varje kommun, med hjälp av Film Stockholm, kartlade sin egen verksamhet och sedan rapporterade in denna till Film Stockholm. På så sätt kunde Film Stockholm koncentrera sig på att sammanställa, tolka och diskutera resultaten av kartläggningen.

För att kunna få ett överblickbart material från de 26 kommuner som finns i Stockholms län krävdes att Film Stockholm tog fram ett gemensamt uppgiftsformulär som kommunerna kunde utgå ifrån. Mallen gjordes så att de olika enheterna både kunde distribuera, fylla i och skicka in formuläret som ett digitalt dokument. Det gick även att skiva ut formuläret och fylla i det med penna för att sedan skicka in det som brev (se bilaga 2).

Film Stockholm arbetade sedan fram en lista över de enheter som man ville skulle ingå i kartläggningen (se bilaga 3).

Den ursprungliga modellen innehöll därefter följande fyra olika steg:

1. Att Film Stockholm hittade en kontaktperson i varje kommun som kunde åta sig att genomföra kartläggningen i den egna kommunen.
2. Att kontaktpersonerna i kommunerna distribuerade uppgiftsformuläret till de olika enheterna i kommunen som berördes av kartläggningen.
3. Att kontaktpersonerna i kommunerna (eller de enskilda enheterna) sedan levererade de ifyllda uppgiftsformulären tillbaka till Film Stockholm.
4. Att Film Stockholm sammanställde uppgiftsformulären och tog fram en rapport med dessa som utgångspunkt.

Att hitta kontaktpersoner som kunde åta sig att distribuera uppgiftsformuläret inom den egna kommunen var i de flesta kommuner inget problem. Många av de personer som kontaktades uttryckte en glädje över att själva kunna få en överblick över detta område, en överblick som de upplevde att de tidigare saknat. Det fanns dessutom en väl tilltagen tidsram på cirka två månader för att distribuera uppgiftsformuläret, så inte heller detta upplevdes som ett problem.

När de två månaderna hade gått hade Film Stockholm endast fått in en handfull ifyllda uppgiftsformulär. En rundringning gav strax vid handen att kontaktpersonerna endera inte hade hunnit få ut formulären till enheterna, eller inte hade fått in några ifyllda formulär från de enheter de kon-

taktat. Flera av kontaktpersonerna hade själva skickat ut påminnelser till enheterna för att få in uppgifter, men misslyckats.

De slutsatser som Film Stockholm drog av detta var att en kvalitativ kartläggning av den omfattning man först hade avsett att genomföra måste förankras bättre inom varje kommun på alla berörda förvaltningar, och att varje kommun borde få ett läsår på sig att genomföra kartläggningen.

Modell som nu redovisas

För att ändå få veta något om kommunernas verksamheter utarbetade Film Stockholm ett nytt upplägg för kartläggningen. Istället för att varje enhet inom kommunerna skulle redovisa uppgifter om sin verksamhet fick kontaktpersonerna nu en enkel tvåsidig kryssenkät att fylla i (se bilaga 4).

Många kontaktpersoner uttryckte sin glädje över att kartläggningen nu hade förenklats så att de själva kunde fylla i de uppgifter som de redan kände till, samt de uppgifter som de hade möjlighet att ta reda på.

Varje fråga kunde besvaras med ett ”Ja”, ”Nej” eller ett ”Vet ej”. Genom ”Vet ej”-alternativet var det lätt för kontaktpersonerna att gå tillbaka i enkäten och komplettera med nya uppgifter på så många av frågorna man kunde och hade tid till.

De kryss som nu redovisas i enkätsammanställningen visar att kontaktpersonen har svarat att denna verksamhet genomförs i kommunen under 2008. Om det saknas ett kryss i en ruta så behöver det därför inte betyda att kommunen inte bedriver den efterfrågade verksamheten. Det kan lika gärna vara så att kontaktpersonen svarat ”Vet ej” på den aktuella frågan.

Den här kartläggningen bygger således på svaren från detta omarbetade upplägg och är därför inte lika djuplodande som den hade kunnat bli med hjälp av det första upplägget. I gengäld är den nya modellen mycket mer flexibel och lättare att hålla uppdaterad.

Diskussion om metoden

Som alltid i en enkätundersökning utan många öppna frågor kan det vara svårt att veta vad de svar man har fått in egentligen betyder.

Efter att ha samtalat med flera av kontaktpersonerna vet vi till exempel att några av dem har svarat ”Ja” på frågan om biblioteken i kommunen har bedrivit film- eller mediepedagogisk verksamhet under 2008, eftersom biblioteken har visat film under skolloven. Andra kommuner har svarat ”Nej” på samma fråga då de inte anser att det är en pedagogisk verksamhet att endast visa film, om man inte har en pedagogisk diskussion i samband med visningen.

Vi kan också se att vi trots genomförandet av kartläggningen har väldigt dålig kunskap om några av kommunerna. Detta beror på att kommunens

kontaktpersoner inte har haft tid eller möjlighet att ta reda på fakta utan istället lämnat många av frågorna besvarade med "Vet ej".

Den totala andelen av svaren "Vet ej" uppgår till cirka 25 %. Det är oftast skolornas verksamhet som kontaktpersonerna är dåligt uppdaterade på. Däremot har man överlag bättre kontroll på den fritidsverksamhet som bedrivs i kommunen.

De flesta av kontaktpersonerna arbetar som kulturesekreterare eller kulturchefer i kommunerna och har följaktligen inte lika god uppfattningar om skolans verksamhet. Många av kontaktpersonerna har dock sett till att ta reda på det som de inte redan vet, och i några av de medelstora kommunerna har uppgiftslämnarna väldigt goda kunskaper om vad som händer på det film- och mediepedagogiska området inom både skola och fritid.

Förhoppningsvis kommer Film Stockholm att kontinuerligt kunna justera kartläggningen efter önskemål från kommunerna.

3. SAMMANSTÄLLNING AV ENKÄTSVAR

Antal invånare i kommunerna

Som vi kommer att se i enkätsammanställningen har kommunernas storlek naturligtvis i många fall en avgörande betydelse för hur resultaten ser ut. Därför kommer här en sammanställning av det ungefärliga antalet invånare i varje kommun.

Stockholms län	Antal invånare	Antal 0-29 år
Botkyrka	79 000	32 000
Danderyd	31 000	11 000
Ekerö	25 000	9 000
Haninge	74 000	23 000
Huddinge	92 000	35 000
Järfälla	63 000	23 000
Lidingö	43 000	15 000
Nacka	84 000	31 000
Norrtälje	55 000	18 000
Nykvarn	9 000	3 000
Nynäshamn	25 000	8 000
Salem	15 000	5 000
Sigtuna	38 000	14 000
Sollentuna	61 000	23 000
Solna	63 000	22 000
Stockholm	795 000	282 000
Sundbyberg	35 000	13 000
Södertälje	84 000	31 000
Tyresö	42 000	15 000
Täby	62 000	22 000
Upplands-Bro	22 000	8 000
Upplands Väsby	38 000	14 000
Vallentuna	28 000	11 000
Vaxholm	11 000	4 000
Värmdö	37 000	13 000
Österåker	38 000	13 000
Totalt	1 949 000	698 000

Frågeformulär och resultatsammanställning

På nästa sida hittar du själva enkätsammanställningen. För att underlätta förståelsen för läsaren har vi skrivit ut frågorna i sin helhet på denna sida.

1 Förskola

Har det i förskolan i din kommun under 2008 bedrivits:

- 1.1 Skolbio?
- 1.2 Lärarfortbildning inom film- eller mediepedagogik?
- 1.3 Annan film- eller mediepedagogisk verksamhet?

2 Grundskola

Har det i grundskolan i din kommun under 2008 bedrivits:

- 2.1 Skolbio?
- 2.2 Lärarfortbildning inom film- eller mediepedagogik?
- 2.3 Annan film- eller mediepedagogisk verksamhet?

3 Gymnasieskola

Har det i gymnasieskolan i din kommun under 2008 bedrivits:

- 3.1 Skolbio?
- 3.2 Lärarfortbildning inom film- eller mediepedagogik?
- 3.3 Annan film- eller mediepedagogisk verksamhet?
- 3.4 Finns det något mediegynasium eller medieprogram inom kommunen?

4 Eftergymnasiala utbildningar

Finns det i din kommun eftergymnasiala utbildningar som bedriver film- eller mediepedagogisk verksamhet:

- 4.1 Folkhögskola
- 4.2 Högskoleutbildning
- 4.3 Annan eftergymnasial utbildning

5 Har det inom följande fritidsverksamheter i din kommun bedrivits film- eller mediepedagogisk verksamhet under 2008:

- 5.1 Fritidshem
- 5.2 Fritidsgårdar
- 5.3 Kulturskolor
- 5.4 Kulturhus
- 5.5 Konsthall
- 5.6 Bibliotek
- 5.7 Museer
- 5.8 Annan ungdomsverksamhet med film- eller medieinslag (t. ex. läger, sommarkurser, verkstäder m.m.)

6 Finns det annan verksamhet inom film- eller mediepedagogik i din kommun under 2008, t. ex.:

- 6.1 Studieförbund med kurser inom området?
- 6.2 Folkets Hus med t. ex. biograf?
- 6.3 Bygdegårdar med t. ex. biograf?
- 6.4 AV-mediecentral i kommunal regi?
- 6.5 Film-/mediepedagogiska nätverk (kulturombudsträffar m.m.)?
- 6.6 Andra fria aktörer t. ex. mediecaféer, film- eller medieorganisationer, filmbolag?

7 Finns det stöd för film- eller mediepedagogisk verksamhet att söka under 2008?

- 7.1 "Växthus"-verksamhet för ungas eget filmskapande
- 7.2 Ekonomiska stöd till projekt som drivs av ungdomar

8 Finns det annan visningsverksamhet i din kommun under 2008?

- 8.1 Biografer
- 8.2 Andra visningslokaler
- 8.3 Filmklubbar
- 8.4 Filmfestivaler (professionell film)
- 8.5 Filmfestivaler för ungas eget skapande (filmer gjorda av unga)

	Botkyrka	Danderyd	Ekerö	Haninge	Huddinge	Järfälla	Lidingö	Nacka	Norrälje	Nykvarn	Nynäshamn	Salem	Sigtuna	Sollentuna	Solna	Stockholm	Sundbyberg	Södertälje	Tyresö	Täby	Upplands-Bro	Upplands Väsby	Vallentuna	Vaxholm	Värmdö	Österåker
1.1 Förskola: skolbio	X					X		X	X			X								X			X			
1.2 Förskola: lärarfortbildn.	X					X						X											X			
1.3 Förskola: annan verks.	X					X		X																X	X	
2.1 Grundskola: skolbio	X		X			X		X	X			X			X	X				X	X		X		X	X
2.2 Grundskola: lärarfortbildn.	X		X			X		X	X			X			X	X		X		X	X		X		X	X
2.3 Grundskola: annan verks.	X	X		X	X	X			X			X			X	X		X		X			X	X	X	
3.1 Gymnasiet: skolbio	X		X			X									X						X		X			X
3.2 Gymnasiet: lärarfortbildn.	X		X			X	X								X						X		X			
3.3 Gymnasiet: annan verks.	X	X		X		X	X							X	X		X						X			
3.4 Mediegymnasium/-program	X			X	X			X	X				X		X			X	X	X						X
4.1 Folkhögskola			X			X									X											
4.2 Högskoleutbildning															X											
4.3 Annan eftergymn. utbildning	X														X											
5.1 Fritidshem	X	X						X	X						X			X						X		
5.2 Fritidsgårdar	X	X		X	X			X	X	X		X		X	X		X						X	X		X
5.3 Kulturskolor							X		X			X		X	X		X						X	X		
5.4 Kulturhus	X			X				X				X			X		X					X	X			
5.5 Konsthall	X								X																	
5.6 Bibliotek			X							X		X	X		X					X			X	X		
5.7 Museer																				X				X		
5.8 Annan fritidsverksamhet	X			X			X	X	X						X	X	X		X	X		X				
6.1 Studieförbund			X	X					X						X	X										
6.2 Folkets hus	X				X	X			X	X	X		X		X		X					X	X		X	X
6.3 Bygdegårdar									X																	X
6.4 AV-central	X		X	X		X		X	X			X			X		X						X	X		X
6.5 Nätverksträffar			X			X		X	X					X	X					X		X		X		X
6.6 Andra fria aktörer	X	X	X		X		X		X			X		X	X					X						
7.1 Växthusstöd	X						X								X							X				
7.2 Finansiella stöd	X		X		X		X	X			X	X		X	X		X					X			X	X
8.1 Biografer				X	X	X	X	X	X			X	X	X	X	X		X	X	X		X	X	X	X	X
8.2 Andra visningslokaler	X	X				X	X	X	X					X	X		X	X			X		X	X	X	
8.3 Filmklubbar		X	X		X		X		X		X				X		X									X
8.4 Filmfestivaler/prof.			X			X			X						X								X			
8.5 Filmfestivaler/amatör	X						X					X			X								X			

4. RESULTAT AV ENKÄTSVAR

Förskolor och skolor

Att ta reda på vilken film- och mediepedagogisk verksamhet som bedrivs på förskolor och skolor är svårt av många anledningar.

För det första är skolan idag väldigt decentraliserad. Det är oftast upp till varje skolledare att avgöra vilken verksamhet som ska bedrivas och vad den får kosta. Så länge skolan når de uppsatta målen är det väldigt få förvaltningschefer eller nämndpolitiker som vill detaljgranska verksamheten på de enskilda skolorna.

Det är inte heller självklart att man har ett system på skolorna för att återrapportera sin verksamhet. Av erfarenhet vet vi att det pågår ett stort mediepedagogiskt utvecklingsarbete i klassrummen som inte ens de ansvariga skolledarna har kännedom om. Det innebär också att detta arbete inte når fram till utvecklingssamordnare, förvaltningschefer eller kultursekreterare i kommunerna.

Skolbio

Film Stockholms kartläggning visar att i de kommuner där man har en central enhet som arbetar med att samordna skolbioverksamhet, har man även en god kontroll på vilka årskurser och hur många individer som berörs av denna verksamhet. Detta trots att skolbioverksamheten ofta anordnas av Kulturförvaltningarna men riktar sig till Barn- och utbildningsförvaltningarna.

13 av kommunerna i Stockholms län anger att de bedriver skolbioverksamhet. 8 av dessa kommuner bjuder också in förskolans elever att delta i verksamheten tillsammans med grundskolan. I ett fåtal kommuner ordnar man även visningar för gymnasieskolans elever.

Lärofortbildningar

Man kan se ett tydligt samband mellan de kommuner som bedriver skolbioverksamhet och de som bedriver lärofortbildningar inom det film- och mediepedagogiska området. Alla kommuner som bedriver skolbio uppger också att de bedriver lärofortbildningar.

Av de kommuner som inte bedriver skolbio är det endast Södertälje kommun som uppger att de ändå bedriver lärofortbildningar. Däremot är det flera av kommunerna som inte bedriver skolbio som uppger att de inom ramen för grundskolan ändå bedriver annan film- eller mediepedagogisk verksamhet.

AV-centraler

Det finns också ett samband mellan de kommuner som har en AV-central och de kommuner som anordnar skolbioverksamhet. 12 av kommunerna uppger att de har en AV-central. 8 av dessa kommuner anordnar också skolbio. Haninge, Sigtuna, Södertälje och Vaxholm har AV-centraler, men ordnar trots det ingen skolbio. Salem, Solna, Täby, Upplands-Bro och Värmdö kommun anordnar skolbio utan att ha en egen kommunal AV-central.

9 av kommunerna med AV-central uppger att de anordnar lärarfortbildningar. Det är samma kommuner som också anordnar skolbio, samt Södertälje kommun.

Norrtälje kommun har i dagsläget en AV-central, men den kommer tyvärr att läggas ned under hösten.

Fritidsverksamhet

Om man inom skolan kan se ett samband mellan de kommuner som anordnar skolbio och de som bedriver lärarfortbildningar, så är mönstret mellan skolbio och fritidsverksamhet obefintligt. Man kan alltså inte säga att i de kommuner som satsar på skolbio så främjas automatiskt arbetet med film- och mediepedagogiskt arbete på fritidsgårdar och annan fritidsverksamhet.

14 av kommunerna uppger att deras fritidsgårdar bedriver film- eller mediepedagogisk verksamhet. Av dessa kommuner bedriver 8 stycken skolbioverksamhet.

Däremot finns ett starkt samband med de 8 kommuner som har kulturskolor som bedriver mediepedagogisk verksamhet. Av dessa 8 kommuner bedriver 7 även mediepedagogisk verksamhet på fritidsgårdarna.

Biografer och andra visningslokaler

Alla kommuner utom 4 uppger att de har minst en biograf eller någon annan visningslokal i kommunen. Så många som 19 kommuner uppger att de har en biograf, och hälften av kommunerna uppger att de har en filmklubb eller filmfestival i kommunen.

Det innebär att det i kommunerna finns gott om visningslokaler som kanske i ännu högre utsträckning kan samutnyttjas till pedagogisk verksamhet.

Två olika framgångsfaktorer

Det verkar finnas två verkligt betydelsefulla faktorer som avgör om en kommun har ett mer utvecklat film- och mediepedagogiskt arbete än andra kommuner.

Det ena är kommunens storlek och det andra är huruvida kommunen har valt att göra en särskild satsning på detta område.

Kommunens storlek

I en större kommun (över 70 000 invånare) finns det större ekonomiska vinster att göra på samordning av kommunens resurser. Ett sådant exempel är AV-centralerna som i högre utsträckning finns i alla större kommuner i Stockholms län, utom i Huddinge.

Av de sex stora kommunerna (Botkyrka, Haninge, Huddinge, Nacka, Stockholm och Södertälje) är det dock bara tre som uppger att de bedriver skolbioverksamhet, så just denna verksamhet verkar inte avhängig av kommunens storlek och kräver ingen stor administrativ apparat med möjlighet till samordningsvinster.

Däremot är det naturligt att om man i en kommun har ett tjugotal fritidsgårdar så är sannolikheten högre att man filmar på någon av dem än om man bara har fem fritidsgårdar. Samma sak gäller för sannolikheten att det ska finnas ett mediegymsnasium, en biograf eller annan fristående mediepedagogisk verksamhet i kommunen.

Bland de stora kommunerna rapporterar Haninge och Huddinge det svagaste utvecklingsarbetet på det film- och mediepedagogiska området. Haninge kommun har tidigare kartlagt sitt mediepedagogiska arbete för att kunna göra en satsning framåt, men fick på grund av ett större ekonomiskt bakslag tyvärr se sig nödgade att skjuta upp denna satsning.

Anmärkningsvärt är också att det endast är Stockholm och Södertälje av de stora kommunerna som uppger att de har en kulturskola som bedriver film- eller mediepedagogisk verksamhet. Samtidigt uppger båda de betydligt mindre kommunerna Vallentuna och Vaxholm att deras kulturskolor gör det.

Tre medelstora kommuner som utmärker sig genom att ha anmärkningsvärt lite film- eller mediepedagogisk verksamhet att rapportera är Sundbyberg, Sollentuna och Tyresö.

Kommuner som satsar på film och medier

Bland de stora kommuner som satsat på film- eller mediepedagogiskt utvecklingsarbete syns framför allt Botkyrka kommun. I Botkyrka har man en långsiktig upplevelsesatsning och ett stabilt och utvecklingsbenäget utvecklingscentrum i Xenter Botkyrka, som stödjer verksamhet både i skola och på fritid. Man har även gjort en större utvecklingsatsning på ung och semiprofessionell film genom etableringen av "Filmbasen", ett

samarbete mellan Botkyrka kommun/Föreningen Fanzingo och Stockholms läns landsting/Film Stockholm, för filmare 16-30 år.

I Stockholms stad har man bland många andra verksamma enheter en stor och stabil AV-central, Medioteket, som framför allt stöder stadens lärare och elever med kurser och undervisningsmaterial. I Stockholm har även Kulturskolan under senare år genomfört en mycket framgångsrik satsning på film och medier.

Även i Solna har man satsat stort på filmen. Man har kartlagt stadens filmpedagogiska arbete, påbörjat filmverksamhet för skola och fritid, visat politisk vilja att satsa på professionell filmproduktion och har planer på att blåsa liv i det filmhistoriska arv som staden, och framför allt gamla Filmstaden i Råsunda, bär på. Förhoppningsvis kommer deras satsningar snart att bära frukt i högre utsträckning även för barn och ungdomar i Solna stad.

Annars är det framför allt några av de mindre kommunerna som utmärker sig positivt i denna kartläggning: Järfälla, Norrtälje och Vallentuna.

I Järfälla har man under många år satsat stort både på kultur och medier. Man har i kommunen antagit en kulturpedagogisk plan som även innefattar arbetet med film, och Kulturkontoret har en verksamhetsledare som bedriver ett långsiktigt och väl förankrat utvecklingsarbete när det gäller kultur och film. Järfälla är också en av få kommuner som lyfter fram sitt arbete med kultur och film väldigt tydligt på sin hemsida. Trots sina satsningar ligger Järfälla kommuns kostnader för kulturverksamhet per invånare klart under snittet för Stockholms län. Detta visar att ett utvecklingsarbete inte behöver ha en stor budget för att vara framgångsrikt.

Även i Norrtälje har man en eldsjäl i en målmedveten fritidspedagog som arbetar med att lyfta upp filmens betydelse inom kulturarbetet med barn och unga både i skola och på fritid. Han har även stöd av en filmintresserad kulturchef och kulturesekreterare.

Kanske är ändå Vallentuna med sina endast 28 000 invånare, den kommun som utmärker sig mest i kartläggningen, genom sitt arbete med film både inom förskola, grundskola och gymnasium, samt inom i stort sett alla enheter inom fritidsområdet. I Vallentuna har den filmintresserade kulturchefen och kulturesekreteraren hittat en eldsjäl i en av kommunens kulturassistenter, som även är filmare. Mycket tack vare hans arbete har nämndpolitikerna bestämt sig för att satsa på filmen i Vallentuna.

5. INFORMATIONSBARBETE OCH WEBBPUBLICERING

Kommunernas återrapporteringen av den egna verksamheten

Inom kommunerna är det mycket svårt att få fram information om vad som görs på kultur- och utbildningsområdet. I de flesta kommuner finns både en förvaltningschef, skolledare och en kultursekreterare, men ingen av dem har ett helhetsgrepp på vilken verksamhet som genomförs inom skola och på fritid.

För att få fram denna information är man tvungen att gå ner på enhetsnivå och fråga varje skola (och ibland varje lärare), varje bibliotek och varje fritidsgård för sig. Uppenbarligen ligger det inte inom ramarna för kommunernas verksamhetsområde att genomföra denna inventering.

Men om förvaltningarna inte vet vilken verksamhet som genomförs, hur vet de då om kommunen når upp till de verksamhetsmål som finns? Och om man inte vet vilken verksamhet som genomförs har man heller ingen möjlighet att veta vilken verksamhet som *inte* genomförs, alltså var framtida satsningar bör läggas. Det blir därför både svårt att utvärdera den pågående verksamheten och att sätta upp nya mål för den framtida verksamheten.

Kommunernas hemsidor som informationskälla

Det pågår väldigt mycket bra verksamhet i kommunerna som inte syns och som inte några fler än de inblandade känner till. I en undersökning som Barnkulturutredningen och Barnombudsmannen gjorde 2005 svarade till exempel en majoritet av barn och unga att de inte kände till vilken verksamhet som kommunen anordnade för dem.

I samma undersökning svarade samma målgrupp att den verksamhet de helst ville delta i var film och fotografering. Barn och unga idag har en vana och rutin att söka sin information på webben. För att nå ut till målgruppen är det alltså viktigt att den sökvägen fungerar.

Det är av naturliga skäl väldigt olika i vilken utsträckning och på vilket sätt kommunerna idag rapporterar om sitt film- och mediepedagogiska arbete på sina hemsidor. Vissa kommuner har ingen sådan information alls, medan andra kommuner är noga med att hänvisa både till styrdokument och pågående verksamhet.

Generellt kan man säga att de flesta kommuner har en informatör för skolan och en informatör för fritidsverksamheten. I vissa kommuner har man däremot ingen informatör alls som ansvarar för dessa frågor. Istället kan det vara utvecklingschefen eller kultursekreteraren som själva svarar för uppdateringen av webben.

I andra kommuner har varje skola och förskola sina egna redaktörer. Det kan finnas två till tre olika redaktörer på varje enhet med behörighet att publicera information. I en av länets minsta kommunerna finns ett trettio-tal olika webbredaktörer som bland annat ansvarar för uppdatering av olika sidor inom barn- och ungdomsverksamhet.

Att kommunerna har så olika system gör det nästan omöjligt att veta vem man ska kontakta för att få ut information i en kommun, men också vart man ska vända sig för att tag på information om vad som händer i kommunerna.

Film Stockholms regionala filmkarta på webben

Film Stockholm har redan under 2007 undersökt möjligheterna att skapa en "Regional filmkarta" över Stockholms län på sin hemsida. Tanken var att alla filmintresserade länsinvånare där skulle kunna gå in och klicka på de olika kommunerna för att få fram information om vad som händer på filmområdet just där.

Framtagandet av en sådan karta kräver att kommunerna själva lägger ut information om sin verksamhet så att Film Stockholm kan länka till sidan och tillhandahålla uppdaterad information. I dagsläget verkar det dock inte finnas någon möjlighet för kommunerna att tillhandahålla en sådan kontinuerlig information.

I arbetet med den här kartläggningen var en del av uppdraget att uppmuntra kommunerna att själva publicera information om sin film- och mediepedagogiska verksamhet på sina egna hemsidor. En lista över webbansvariga informatörer i kommunerna har därför tagits fram och den färdiga kartläggningen kommer att skickas till dessa.

6. AVSLUTANDE DISKUSSION

Hur kan arbetet i kommunerna främjas?

Framgångsrika kommuner i landet lyfter fram några gemensamma faktorer som speciellt viktiga om man vill lyckas med sitt utvecklingsarbete:

1. Styrdokument, handlingsplan och budget som sätter upp tydliga mål och ramar bör tas fram
2. Formell samordning inom kommunen och nätverk av kolleger som stöttar varandra är viktigt
3. Fortbildningsmöjligheter för alla som arbetar mot de gemensamma målen bör finnas
4. Ett pedagogiskt kunskapscentrum (t.ex. en AV-central) som kan samordna kommunens satsning och dit alla vet att man kan vända sig för att få hjälp är nödvändigt
5. Igångsättande av praktisk verksamhet som t.ex. skolbioverksamhet, ungdomsfilmfestival eller lokal-tv fungerar som motivationsfrämjare

För att en kommun ska lyckas med sitt utvecklingsarbete krävs det en medveten strategi som bygger på en samverkan av dessa punkter. Flera av kommunerna i Stockholms län kan idag fungera som goda förebilder på detta område, men Järfälla kommun är kanske den som tydligast utmärker sig genom sitt långsiktiga och målmedvetna arbete.

Som vi har nämnt tidigare har de stora kommunerna ett naturligt för-språng bara genom att ha ett stort upptagningsområde. För att de mindre kommunerna ska ha samma möjligheter till utveckling krävs det att man samverkar. Dels behövs en samverkan mellan de olika enheterna inom de enskilda kommunerna, så att skola och fritid lättare kan arbeta åt samma håll. Dels är det en stor fördel om kommunerna även kan samarbeta med varandra.

I viss utsträckning görs detta redan. Några av kommunerna samverkar till exempel runt AV-centraler och gemensamma filmfestivaler. I Botkyrka kommun genomförs filmfestivalen "Vårrullen" för unga filmare. Arrangörer är Xenter och Mångkulturellt centrum. "Vårrullen" anordnar också Stockholms läns uttagning till den nationella filmfestivalen Novemberfestivalen i Trollhättan för ungdomarna. För unga i åldrarna 0-16 år sköts länets uttagning av Vallentuna kommun. I Stockholms stad anordnar Stockholms filmfestival Junior tävlingen "1 minut film" för barn och unga från hela Sverige.

När det gäller kommunala samarbeten genom AV-centraler är Stockholm, Botkyrka, Haninge, Järfälla, Södertälje, Vallentuna och Österåker exempel på kommuner som i olika utsträckning tillhandahållit tjänster till skolor i andra kommuner. Tyvärr är utformningen av kommunallagen sådan att

vissa kommuner inte anser sig kunna marknadsföra kommunal service till andra kommuner, vilket alltså hindrar resurssparande samarbeten.

Stockholms läns landstings och Film Stockholms roll i det film- och mediepedagogiska utvecklingsarbetet

När det gäller kommunernas utvecklingsarbete så finns det några områden där det kan vara av speciell vikt att Film Stockholm går in och stöttar.

I första hand gäller det att fungera som ett kunskapscentrum för utvecklingsfrågor. Att kunna hjälpa till att sprida kunskap och stödja kommunerna i deras eget utvecklingsarbete när det till exempel gäller arbetet med att skriva fram styrdokument och handlingsplaner.

Film Stockholm arbetar redan idag med nätverksträffar så att de olika kommunerna i länet får träffas och diskutera ämnen av gemensamt intresse. Detta nätverk skulle kunna utvecklas ytterligare genom att initiera samarbeten mellan närliggande kommuner eller kommuner med liknande projekt eller intresse i särskild fråga. Den regionala kompetensen och överblicken är ofta avgörande för att få igång samverkan och utveckling.

Att stödja och samordna fortbildning för lärare och fritidspersonal i Stockholms län är också en av Film Stockholms viktigaste uppgifter. Film Stockholm arrangerar en årligt återkommande Skolbiodag, som är en fortbildningsdag inom ramarna för pedagogiskt film- och mediearbete och som samlar skolbioansvariga och pedagoger från hela länet. Vid skolbiodagen medverkar många olika aktörer.

Film Stockholm har under flera år även tillhandahållit praktisk fortbildning i filmarbete för lärare. Sådan fortbildning tillhandahålls av ett flertal aktörer och Film Stockholms roll torde här vara att samla information om de olika aktörernas erbjudanden och samverka med kommunerna för att på bästa sätt tillgodose de lokala behoven. Att samordna ett nätverk av filmpedagoger kan även i fortsättningen vara ett viktigt uppdrag för Film Stockholm.

När det gäller kommunernas skolbioarbete fungerar både Film Stockholm och Svenska filminstitutet som bidragsgivare och kunskapsförmedlare. På Svenska filminstitutets hemsida finns ett stort arkiv med filmtitlar och handledningar sorterade efter rekommenderade åldersspann hos publiken, samt efter ämnesområden. Hos Svenska filminstitutet kan man även söka stöd för att starta upp skolbioverksamhet.

Film Stockholm har idag ett utvecklingsbidrag som kommunerna kan söka för till exempel fortbildning, projektarbeten eller inköp av teknisk utrustning.

De AV-centraler som finns idag är inne i en förändringsprocess. I den processen kan Film Stockholm spela en aktiv roll som samordnare av insatser och samarbeten över kommungränserna.

Stockholms läns landsting och Film Stockholm kan även på andra sätt gå in och stötta det film- och mediepedagogiska arbetet i länet. Den nya satsningen på Filmbasen i Botkyrka är ett sådant exempel. Här stöder man filmare från hela länet i åldrarna 16-30 år. För att öka tillgängligheten för unga filmare i Stockholms läns norrliggande orter kan en ytterligare satsning komma att göras under 2008/2009.

Film Stockholm ordnar även flera samarrangemang och filmpriser i samband med Vårullen, Stockholms filmfestival, Tempo dokumentärfestival och andra filmfestivaler och i samarbete med olika filmföreningar.

Behovet av framtida regionala kartläggningar

Flera av kontaktpersonerna för den kartläggning som Film Stockholm nu har genomfört menar att de välkomnar en inventering av kommunens verksamhet, men att de tyvärr inte själva har tid att genomföra den. Inte heller finns det någon annan i kommunen att hänvisa till. Det är märkligt att så många av kommunerna inte anser sig ha tid att ta reda på vad de själva gör.

Kunskaperna om barns och ungas önskemål och behov inom kulturområdet och hur de möts av insatser är idag ofullständiga i kommunerna i Stockholms län. Mot den bakgrunden är det svårt att bedöma hur den av landstinget finansierade eller subventionerade kulturen når ut och vilka effekter insatserna har.

Kulturförvaltningen vid Stockholms läns landsting kan genom att göra en kartläggning som omfattar alla konstarter och innefattar både professionellt utbud, kulturpedagogiska verksamheter och barns eget skapande komma fram till styrkor och svagheter och hur ett utvecklingsarbete bäst kan bedrivas. Därigenom skulle sannolikt resurserna utnyttjas bättre och kulturen komma fler barn och unga till del. En sådan kartläggning genomfördes under 2007 av Region Skåne och den kan i många delar tjäna som förebild.

I regeringens nya kulturutredning vill man lyfta ner en större del av det statliga kulturansvaret till regionnivå. Kanske kan detta innebära en ytterligare satsning på kulturen från Stockholms läns landstings sida i framtiden. Förra året satsade Västra Götalandsregionen 547 kronor per invånare på kultur, Skåne satsade 294 kronor och Stockholm satsade 185 kronor.

BILAGA 1

Kontaktpersoner i kommunerna:

1. Botkyrka: Pernilla Hellman	pernilla.hellman@botkyrka.se
2. Danderyd: Viveka Runsten	viveka.runsten@danderyd.se
3. Ekerö: Maud Edvardsson	maud.edvardsson@ekero.se
4. Haninge: Johan Malmgren	johan.malmgren@haninge.se
5. Huddinge: Hjördis Oldfeldt	hjordis.oldfeldt@huddinge.se
6. Järfälla: Agneta Danielsson	agneta.danielsson@jarfalla.se
7. Lidingö: John Svensson	jso@lidingo.se
8. Nacka: Anna Hörnsten	anna.hornsten@nacka.se
9. Norrtälje: Eva Rosén-Lundqvist	eva.rosen-lundqvist@norrtalje.se
10. Nykvarn: Lottie Palmborg	lottie.palmborg@nykvarn.se
11. Nynäshamn: Christer Dahl	christer.dahl@nynashamn.se
12. Sigtuna: Lars Palmér	lars.palmer@sigtuna.se
13. Salem: Rolf Johanson	rolf.johanson@salem.se
14. Solna: Marie Thalwitzer	marie@filmstadenskultur.se
15. Sollentuna: Margareta Grahn	margareta.grahn@sollentuna.se
16. Stockholm: Carina Häll	carina.hall@utbildning.stockholm.se
17. Sundbyberg: Kristina Löwenbråat	kristina.lowenbraat@sundbyberg.se
18. Södertälje: Lars Ahlin	lars.ahlin@sodertalje.se
19. Tyresö: Lena Guthe	lena.guthe@tyreso.se
20. Täby: Susanne Olsson	susanne.olsson@taby.se
21. Upplands-Bro: Anna Sjunnesson	anna.sjunnesson@upplands-bro.se
22. Upplands Väsby: Kerstin Jakobsson	kerstin.jakobsson@upplandsvasby.se
23. Vallentuna: Charlotta Burlin	charlotta.burlin@vallentuna.se
24. Vaxholm: Lisbeth Grunditz	lisbeth.grunditz@vaxholm.se
25. Värmdö: Karin Fernström	karin.fernstrom@varmdo.se
26. Österåker: Maria Söderlund	maria.soderlund@osteraker.se

BILAGA 2

Kulturförvaltningen
Kerstin Olander

11 februari 2008

Lotti Fred, projektledare
Lotti@filmstockholm.se
tel. 0704-68 28 85

UPPGIFTSFORMULÄR

för kartläggning av aktörer inom rörlig bild, som jobbar med barn och unga (0-26 år) i skolan och på fritiden, inom Stockholms län. Kartläggningen har tillkommit på initiativ av Film Stockholm som ett led i resurscentrets samordningsuppdrag för arbetet med film och medier. De insamlade uppgifterna kommer att redovisas i en rapport som förväntas vara färdig i augusti 2008.

ENHETENS NAMN, KONTAKTUPPGIFTER SAMT UPPDRAGSGIVARE

KORT BESKRIVNING AV VERKSAMHETENS HUVUDINRIKTNING OCH MÅLGRUPP

KORT BESKRIVNING AV VERKSAMHETENS FILM-/MEDIEINRIKTNING, SKOLA/FRITID

ANTAL DELTAGARE INOM FILM-/MEDIEVERKSAMHET 2007

Antal deltagare 2007:

Huvudsaklig målgrupp: *ålder, könsfördelning*

Upptagningsområde:

HUR FINANSIERAS VERKSAMHETEN?

VERKSAMHETENS BUDGET

Totalt:

Inom arbetet med film/medier:

ANTAL ANSTÄLLDA

Totalt antal:

Antal inom arbetet med film/medier:

Titel/funktion för dem som arbetar inom området film/medier:

UTRUSTNING FÖR FILM-/MEDIEPRODUKTION: Antal samt användningsområde

SAMARBETSPARTNERS

HUR SYNLIGGÖRS ER FILM-/MEDIEVERKSAMHET PÅ HEMSIDOR M.M?

ANNAN INFORMATION

UPPGIFTSLÄMNARENS NAMN SAMT KONTAKTUPPGIFTER

**Formuläret lämnas till kontaktpersonen i din kommun.
Varmt tack för din medverkan!**

BILAGA 3

Mottagare av uppgiftsformuläret

Följande verksamheter är exempel på uppgiftslämnare som vi hoppas få in information om:

Skolor: (Anställda mediepedagoger, skolbio, individuellt val, lärarfortbildningar)

Förskola

Grundskola

Gymnasieskola

Mediegymnasier

Eftergymnasiala utbildningar

Högskolekurser inom kommunen

Fritidsverksamhet:

Fritidshem

Fritidsgårdar

Kulturskolor

Kulturhus o motsvarande

Konsthallar/bibliotek/museer

Annan ungdomsverksamhet (t. ex. läger, sommarkurser, verkstäder m.m.)

Övrig verksamhet:

Studieförbund

Folkets Hus/Bygdegårdar

AV-mediecentraler

Film/mediepedagogiska nätverk (kulturombudsträffar m.m.)

Fria aktörer (mediecaféer, film/medieorganisationer, filmbolag m.m.)

Övriga stöd för film- och mediepedagogisk verksamhet:

”Växthus”-verksamhet

Ekonomiska stöd till projekt som drivs av ungdomar

Visningsverksamhet:

Biografer

Andra visningslokaler

Filmklubbar

Filmfestivaler

Filmfestivaler för ungas eget skapande (filmer gjorda av unga)

BILAGA 4

Kulturförvaltningen
Kerstin Olander/Lotti Fred

7 maj 2008

Lotti Fred, projektledare
Lotti@filmstockholm.se
tel. 0704-68 28 85

UPPGIFTER OM FILM- OCH MEDIEPEDAGOGISK VERKSAMHET PÅ OLIKA ENHETER I DIN KOMMUN

Vänligen fyll i enkäten, spara sedan dokumentet och skicka det till:
Lotti@filmstockholm.se

Kommunens namn:

Uppgiftslämnarens namn:

Förskola

Har det i förskolan i din kommun under 2008 bedrivits:

Skolbio? Ja Nej Vet ej

Lärofortbildning inom film- eller mediepedagogik? Ja Nej Vet ej

Annat film- eller mediepedagogisk verksamhet? Ja Nej Vet ej

Exempel:

Grundskola

Har det i grundskolan i din kommun under 2008 bedrivits:

Skolbio? Ja Nej Vet ej

Lärofortbildning inom film- eller mediepedagogik? Ja Nej Vet ej

Annat film- eller mediepedagogisk verksamhet? Ja Nej Vet ej

Exempel:

Gymnasieskola

Har det i gymnasieskolan i din kommun under 2008 bedrivits:

Skolbio? Ja Nej Vet ej

Lärofortbildning inom film- eller mediepedagogik? Ja Nej Vet ej

Annat film- eller mediepedagogisk verksamhet? Ja Nej Vet ej

Exempel:

Finns det något mediegymnasium inom kommunen? Ja Nej Vet ej

Eftergymnasiala utbildningar

Finns det i din kommun eftergymnasiala utbildningar som bedriver film- eller mediepedagogisk verksamhet:

Folkhögskola Ja Nej Vet ej

Högskoleutbildning Ja Nej Vet ej

Annat eftergymnasial utbildning Ja Nej Vet ej

Exempel:

Har det inom följande fritidsverksamheter i din kommun bedrivits film- eller mediepedagogisk verksamhet under 2008:

Fritidshem	Ja ☐	Nej ☐	Vet ej ☐
Fritidsgårdar	Ja ☐	Nej ☐	Vet ej ☐
Kulturskolor	Ja ☐	Nej ☐	Vet ej ☐
Kulturhus	Ja ☐	Nej ☐	Vet ej ☐
Konsthall	Ja ☐	Nej ☐	Vet ej ☐
Bibliotek	Ja ☐	Nej ☐	Vet ej ☐
Museer	Ja ☐	Nej ☐	Vet ej ☐
Annan ungdomsverksamhet med film- eller medieinslag (t. ex. läger, sommarkurser, verkstäder m.m.)	Ja ☐	Nej ☐	Vet ej ☐
Exempel:			

Finns det annan verksamhet inom film- eller mediepedagogik i din kommun under 2008, t. ex.:

Studieförbund med kurser inom området?	Ja ☐	Nej ☐	Vet ej ☐
Folkets Hus med t. ex. biograf?	Ja ☐	Nej ☐	Vet ej ☐
Bygdegårdar med t. ex. biograf?	Ja ☐	Nej ☐	Vet ej ☐
AV-mediecentral i kommunal regi?	Ja ☐	Nej ☐	Vet ej ☐
Film-/mediepedagogiska nätverk (kulturombudsträffar m.m.)?	Ja ☐	Nej ☐	Vet ej ☐
Exempel:			
Andra fria aktörer t. ex. mediecaféer, film- eller medieorganisationer, filmbolag?	Ja ☐	Nej ☐	Vet ej ☐
Exempel:			

Finns det stöd för film- eller mediepedagogisk verksamhet att söka under 2008?

"Växthus"-verksamhet för ungas eget filmskapande	Ja ☐	Nej ☐	Vet ej ☐
Ekonomiska stöd till projekt som drivs av ungdomar	Ja ☐	Nej ☐	Vet ej ☐
Exempel:			

Finns det annan visningsverksamhet i din kommun under 2008?

Biografer	Ja ☐	Nej ☐	Vet ej ☐
Andra visningslokaler	Ja ☐	Nej ☐	Vet ej ☐
Filmklubbar	Ja ☐	Nej ☐	Vet ej ☐
Filmfestivaler (professionell film)	Ja ☐	Nej ☐	Vet ej ☐
Filmfestivaler för ungas eget skapande (filmer gjorda av unga)	Ja ☐	Nej ☐	Vet ej ☐
Andra exempel:			

Övriga kommentarer:

Spara dokumentet och skicka det till: Lotti@filmstockholm.se.

FILM STOCKHOLM TACKAR FÖR DIN MEDVERKAN!